

II

(Rättsakter vilkas publicering inte är obligatorisk)

KOMMISSIONEN

KOMMISSIONENS BESLUT

av den 21 december 2005

om att förklara en koncentration förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion

(Ärende COMP/M.3696 – E.ON/MOL)

[delgivet med nr K(2005) 5593]

(Endast den engelska texten är giltig)

(Text av betydelse för EES)

(2006/622/EG)

Kommissionen fattade den 21 december 2005 beslut i ett ärende inom ramen för rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer ("EG:s koncentrationsförordning")⁽¹⁾, särskilt artikel 8.2 i denna. En icke-konfidentiell version av beslutets fullständiga text finns på ärendets giltiga språk och kommissionens arbetsspråk på Generaldirektoratet för konkurrens webbplats (http://ec.europa.eu/comm/competition/index_en.html).

I SAMMANFATTNING

- (1) Ärendet gäller det tyska företaget E.ON:s förvärv av två dotterföretag till det ungerska företaget MOL, som är ett olje- och gasbolag som är verksamt inom grossist- och detaljistsförsäljning och marknadsföring av gas, samt lagring av gas. MOL har också en säljoption på två år för försäljning av företagets dotterbolag inom gasöverföring till E.ON.
- (2) MOL har redan innan transaktionen genomförs i det närmaste exklusiv kontroll över gasresurser och gasinfrastrukturer i Ungern. MOL äger nätverket för gasöverföring, samtliga gaslagringsanläggningar i landet och har i det närmaste monopol på marknaden för grossistförsäljning av gas. MOL kontrollerar idag gasresurserna (både import och inhemsk produktion) och gasinfrastrukturen. MOL ställning kommer nu att övertas av E.ON.
- (3) Den viktigaste skillnad som den föreslagna transaktionen kommer att innebära är att E.ON, till skillnad från MOL, kommer att få en stark ställning på marknaden för detaljistsförsäljning av gas och el i Ungern. Den aktuella transaktionen kommer därför att skapa en vertikalt integrerad enhet på marknaderna för leverans av gas och el i Ungern, med undantag för MOL:s överföringsverksamhet och gasproduktion.
- (4) Den marknadsundersökning som gjorts av kommissionen visar att eftersom den nya enheten får i det närmaste total kontroll över de tillgängliga gasresurserna i Ungern (huvudsakligen från Ryska federationen) och enheten är vertikalt integrerad på gas- och elmarknaderna innebär transaktionen en allvarlig risk för att konkurrenter i efterföljande led utestängs från gas- och elmarknaderna. Till skillnad från MOL, är E.ON verksamt i efterföljande led på grossistmarknaden för gas och el, detaljistmarknaden för gas och el (genom att E.ON kontrollerar två av sex regionala gasdistributionsföretag och tre av sex regionala eldistributionsföretag) och inom elproduktionen. Den aktuella transaktionen skulle innebära att förhållandet till konkurrenterna i efterföljande led förändras. Den nya enheten skulle ha både möjlighet och incitament att diskriminera konkurrenter på både gas och elmarknaderna i efterföljande led.

⁽¹⁾ EUT L 24, 29.1.2004, s. 1.

(5) E.ON inkom den 20 oktober 2005 med ett antal åtaganden som företaget gjort för att undanröja de konkurrensproblem som fastställts under förfarandet. Den 16 november 2005 gjorde E.ON vissa ändringar av sina åtaganden. De slutgiltiga åtagandena lämnades in den 8 december 2005. Kommissionen anser att de åtaganden som E.ON gjort, och som avsevärt förbättrats till följd av de ändringar som gjordes efter marknadstestet, är tillräckliga för att undanröja de tvivel som uttryckts av tredje part när det gäller att säkra att det finns tillräckligt med gas på den ungerska marknaden och att priserna och villkoren är sådana att det är möjligt att säkra effektiv konkurrens på de ungerska marknaderna för gas och el i efterföljande led.

(6) Det föreslås därför att transaktionen godkänns genom ett beslut som är förenat med vissa villkor och ålägganden i enlighet med artikel 8.2 i koncentrationsförordningen.

II MOTIVERING

A. PARTERNA

(7) E.ON Ruhrgas International AG (nedan kallat E.ON) ingår i företagskoncernen E.ON, som är en privatägd energikoncern som huvudsakligen är verksam inom el- och gassektorn.

(8) MOL Hungarian Oil and Gas (nedan kallat MOL, Ungern) är ett ungerskt olje- och gasbolag som är verksam på marknaderna för naturgas, olja, bränsle och kemikalier. Det är ett offentligt företag som är noterat på Budapests fondbörs. Ungerska staten äger fortfarande 12 % av aktiekapitalet, plus en gyllene aktie.

B. TRANSAKTIONEN

(9) Det aktuella ärendet gäller en koncentration som innebär att E.ON förvärvar kontroll över MOL Földgázellátó Rt. (nedan kallat MOL WMT) och MOL Földgáztároló Rt. (nedan kallat MOL:s lagringsföretag). E.ON förvärvar också MOL:s andelar i Panrusgáz Magyar-Orosz Gázipari Rt. (nedan kallat Panrusgáz), ett gemensamt företag som ägs av OAO Gazprom (Ryska federationen) och MOL.

(10) E.ON förvärvar inte MOL:s helkontrollerade dotterbolag Mol Földgázszállító Rt. (nedan kallat MOL:s överföringsföretag), genom den aktuella transaktionen. Däremot får MOL en säljoption som innebär att MOL under de kommande två åren kan begära att E.ON köper 25 % plus en andel eller 75 % minus en andel av MOL:s överföringsföretag.

(11) Vidare behåller MOL kontrollen över sin gasutvinnings- och gasproduktionsverksamhet i föregående led (nedan kallad MOL:s utvinnings- och produktionsföretag). MOL och MOL-WMT har också, som ett led i transaktionen, slutit ett nytt långsiktigt gasleveransavtal avseende den gas som produceras av MOL:s utvinnings- och produktionsföretag (nedan kallat leveransavtalet).

C. RELEVANTA MARKNADER

RELEVANTA NATURGASMARKNADER

a) *Relevanta produktmarknader*

(12) Kommissionen har med beaktande av de förhållanden som råder på de ungerska gasmarknaderna identifierat följande relevanta produktmarknader inom gassektorn:

i) Överföring av gas

ii) Distribution av gas

iii) Lagring av gas

iv) Leverans av gas till återförsäljare

v) Leverans av gas till regionala distributionsföretag

vi) Leverans av gas till stora kraftverk

vii) Leverans av gas till stora industrikunder (vars förbrukning ligger över 500 m³/timme)

viii) Leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel (vars förbrukning ligger under 500 m³/timme)

ix) Leverans av gas till hushåll

(13) Sedan den 1 juli 2004 kan alla kunder utom hushåll fritt välja leverantör enligt ungersk lag. Hushållen kommer att kunna välja fritt från och med senast den 1 juli 2007.

(14) Den ungerska marknaden för naturgas fungerar enligt en hybridmodell där det dels finns ett marknadssegment som är reglerat och som härstammar från Ungerns tidigare system för gasdistribution (dvs. en allmännyttig marknad) och dels ett liberaliserat marknadssegment (dvs. en fri marknad). På det reglerade marknadssegmentet är den allmännyttiga återförsäljaren (MOL WMT) enligt lag skyldig att se till att de regionala distributionsföretagens behov av naturgas för allmännyttiga ändamål tillgodoses, och de regionala distributionsföretagen är skyldiga att endast köpa den gas de sedan säljer vidare för allmännyttiga ändamål från den allmännyttiga återförsäljaren (till reglerade priser). De regionala distributionsföretagen, dvs. de allmännyttiga återförsäljarna, har i sin tur ensamrätt på försäljningen och är skyldiga att sälja gas till reglerade priser till kunder i sina respektive regioner. Kunderna kan välja mellan att behålla sin allmännyttiga leverantör (antingen det regionala distributionsföretaget eller det allmännyttiga grossistföretaget MOL WMT) eller att avsluta sina avtal med den allmännyttiga leverantören och köpa gas från ett annat företag eller själva importera naturgas. Hybridmodellen förväntas upplösas efter juli 2007.

- (15) Marknadsundersökningen har visat att det finns en separat produktmarknad för leverans av gas till återförsäljare i Ungern och på den marknaden säljer importörer och producenter gas till återförsäljare som i sin tur säljer gasen vidare på det fria marknadssegmentet. På det reglerade marknadssegmentet måste de regionala distributionsföretagen köpa den gas de behöver för allmännyttiga ändamål från den allmännyttiga återförsäljaren MOL WMT.

b) Geografiska marknader

- (16) Undersökningen har också visat att alla marknader i det aktuella ärendet är nationella, utom marknaderna för distribution och leverans av gas till hushåll, som för närvarande är subnationella (dvs. begränsade till särskilda distributionsområden i Ungern).

RELEVANT ELMARKNAD

a) Relevanta produktmarknader

- (17) Kommissionen har med beaktande av de förhållanden som råder på de ungerska elmarknaderna identifierat följande relevanta produktmarknader inom elsektorn:

i) Överföring av el

ii) Distribution av el

iii) Tillhandahållande av balansreglering

iv) Grossistförsäljning av el till återförsäljare

v) Grossistförsäljning av el till allmännyttiga återförsäljare

vi) Grossistförsäljning av el till regionala distributionsföretag

vii) Detaljistförsäljning av el till medelstora och stora kunder inom handel och industri

viii) Detaljistförsäljning av el till mindre kunder inom handel och industri

ix) Detaljistförsäljning av el till hushåll

- (18) Även den ungerska elmarknaden fungerar enligt en hybridmodell där det dels finns ett marknadssegment som är reglerat och dels ett öppet marknadssegment. Sedan den 1 juli 2004 kan alla kunder utom hushållen fritt välja leverantör. Hushållen kommer att kunna välja fritt från och med senast den 1 juli 2007. I likhet med vad som gäller på gasmarknaden kan kunderna, om de vill, välja att byta leverantör, men de kan också välja att behålla sin regionala distributör som levererar inom ramen

för ett allmännyttigt avtal. Fler kunder har valt att byta till en leverantör på det fria marknadssegmentet inom elsektorn än inom gassektorn. Det fria marknadssegmentet levererade i juni 2005 32 % av Ungerns samlade elförbrukning.

b) Geografiska elmarknader

- (19) Undersökningen har också visat att alla marknader i det aktuella ärendet är nationella, utom marknaden för distribution och leverans av el till hushåll, som för närvarande är subnationell (dvs. begränsad till särskilda distributionsområden i Ungern).

D. KONKURRENSBEDÖMNING

GASMARKNADERNA

a) MOL WMT har en dominerande ställning på marknaden för grossistförsäljning av gas i Ungern

- (20) På grund av att MOL WMT tidigare hade en laglig monopolställning har företaget nu en dominerande ställning på marknaden för grossistförsäljning av gas till regionala distributionsföretag och återförsäljare i Ungern. MOL WMT behåller sina tidigare monopolrättigheter på det reglerade marknadssegmentet och kommissionens undersökning har dessutom visat att det finns stora hinder för de konkurrenter som vill ta sig in på den fria gasmarknaden i Ungern. Det största hindret för nya konkurrenter är det faktum att det är svårt att få tillgång till gas till konkurrenskraftiga priser och den bristande likviditeten på den ungerska grossistmarknaden för gas.

- (21) MOL WMT kontrollerar och kommer även i fortsättningen att kontrollera tillgången till de inhemska gasresurserna och till de gasresurser som importeras till konkurrenskraftiga priser.

- (22) Den inhemska gasproduktionen i Ungern är ganska stor och uppgick 2004 till 3 miljarder kubikmeter, dvs. 20 % av den totala inhemska gasförbrukningen. Undersökningen har också visat att den inhemska gasen har potential att konkurrera med den importerade gasen.

- (23) Även om den aktuella transaktionen inte innebär något förvärv av MOL:s utvinnings- och produktionsföretag har utvinnings- och produktionsföretaget och MOL WMT, som ett led i transaktionen, slutit ett leveransavtal på tio år avseende den inhemska gas som MOL:s utvinnings- och produktionsföretag producerar. I leveransavtalet fastställs vilka kvantiteter gas som MOL:s utvinnings- och produktionsföretag skall leverera till MOL WMT utifrån produktionsföretagets beräknade totala produktion. Kommissionen konstaterar att ingen gas kommer att finnas tillgänglig för tredje part [...], då de kvantiteter som skall levereras enligt leveransavtalet fastställs på grundval av produktionsföretagets beräknade totala produktion och de kvantiteter som kommer att bli över för tredje part kommer högst att vara [27–37 %] av produktionsföretagets väntade produktion.

- (24) Av den samlade gasförbrukningen i Ungern kommer cirka 80 % från import och importen väntas också öka eftersom den inhemska produktionen minskar. Ungern har två införselpunkter för gasimport, dels den östra införselpunkten (Beregovo på gränsen till Ukraina) och den västra införselpunkten (HAG på gränsen till Österrike).
- (25) Undersökningen visar att den gas som importeras till Ungern, och det är endast den importerade gasen som är konkurrenskraftig, antingen kommer från Ryska federationen (Gazprom) eller från OSS-länder (särskilt Turkmenistan) och transiteras via Ryska federationen och Ukraina (via transitledningar som kontrolleras av Gazprom). Det kommer inte att finnas några alternativa gasresurser i Ungern förrän 2012 då rörledningen Nabucco tas i drift för överföring av gas från Mellanöstern och området kring Kaspiska havet.
- (26) Innan marknaden avreglerades hade MOL monopol på gasimporten till Ungern. För att säkra sin gasförsörjning har MOL WMT slutit långsiktiga leveransavtal på upp till [...] (till och med den [...]) med Panrusgáz, Gaz de France, E.ON och Bothli-Trade (Bothli-Trade har gett kontraktet till EMFESZ, som än så länge är den enda nykomlingen på den ungerska gasmarknaden). Den gas som MOL WMT köper från E.ON och Gas de France, och som importeras via den västra införselpunkten, är egentligen rysk gas som uppskattningsvis är [27–37 %] dyrare än den gas som köps från Gazprom via Panrusgáz eller från EMFESZ.
- (27) Marknadsundersökningen visar att det för närvarande är svårt för nykomlingar på marknaden att få tillgång till gas utanför MOL WMT:s befintliga avtal. Det förefaller som om det inte finns något incitament för Gazprom att sälja mer gas för export till Ungern, utom den gas som behövs för täcka det behov som kommer att uppstå när efterfrågan i Ungern ökar och de kvantiteter som ingår i MOL WMT:s långsiktiga importavtal inte räcker till.
- (28) Gazprom levererar redan, via Panrusgáz som Gazprom äger gemensamt med MOL, så stora kvantiteter gas att man nästan täcker Ungerns gasbehov. Kommissionen anser att det inte är möjligt för en konkurrent att köpa gas från Gazprom för att konkurrera med MOL WMT. Gazprom har för det första ingen anledning att sälja sin gas billigare till en annan återförsäljare, då den försäljningen bara skulle ersätta den gas som företaget redan säljer till Ungern. För det andra skulle den gas som Gazprom skulle kunna sälja till ett högre pris inte vara konkurrenskraftig på den ungerska marknaden.
- (29) Dessutom har MOL WMT betydande fördelar i förhållande till nykomlingar på marknaden, bland annat leveranssäkerhet, lägre överföringskostnader och lägre lagringskostnader tack vare att företaget har ett stort kundunderlag och stora försäljningsvolymmer.
- (30) På grund av detta har MOL WMT redan före transaktionen en dominerande ställning på de olika ungerska grossistmarknaderna för gas, dvs. marknaden för leverans av gas till regionala distributionsföretag, marknaden för leverans av gas till återförsäljare och marknaden för leverans av gas till kraftverk.
- b) Effekter för de ungerska gasmarknaderna**
- Leverans av gas**
- Den nya enheten kommer att ha både möjlighet och incitament att utestänga sina konkurrenter (regionala distributionsföretag och återförsäljare) på marknaden för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel
- (31) Den enda väsentliga skillnaden till följd av transaktionen är att E.ON är till skillnad från MOL kommer att vara verksamt på marknaden för detaljistsförsäljning av gas till mindre kunder inom industri och handel genom sina regionala distributionsföretag. Koncentrationen kommer därför att skapa ett vertikalt integrerat företag som är verksamt både inom grossist- och detaljistsförsäljning av gas. Så snart transaktionen har genomförts kommer den nya enheten att ha både möjlighet och incitament att utestänga sina faktiska och potentiella konkurrenter på marknaden för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel, eftersom konkurrenterna måste köpa den gas de säljer vidare från den nya enheten.
- (32) När transaktionen har genomförts kommer den nya enheten att kunna strypa konkurrenternas gasförsörjning och även höja konkurrenternas kostnader på olika sätt. På det reglerade marknadssegmentet, där priserna är reglerade, skulle den nya enheten kunna ägna sig åt annan diskriminering är prisdiskriminering, som längre leveransfrister, sämre service, ingen flexibilitet, ovilja att omförhandla, osv. På det fria marknadssegmentet skulle den nya enheten omedelbart kunna höja grossistpriset för återförsäljarna och bedriva andra former av diskriminering.
- (33) Genom sina regionala distributionsföretag har E.ON en marknadsandel på cirka [15–25 %] på marknaden för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel. Kommissionens undersökning visar att den nya enhetens incitament att stänga ute konkurrenter och att höja dessas kostnader bara kommer att öka i takt med att lagstiftningen liberaliseras.
- i) Vad kommer att hända omedelbart efter det att transaktionen genomförts? Så länge både de priser som tas ut på försäljning till mindre kunder inom industri och handel och grossistpriserna är reglerade kommer den nya enheten att ha anledning att höja kostnaderna för konkurrerande regionala distributionsföretag genom annan diskriminering än prisdiskriminering. Samtidigt är det troligt att den nya enheten kommer att höja priset på grossistförsäljningen av gas till oberoende återförsäljare för att på det viset fånga upp kunder som går över till det fria marknadssegmentet.

ii) Vad kommer att hända i juli 2007? De reglerade priserna kommer troligtvis att försvinna. Alla kunder kommer att bli tvungna att gå över till det fria marknadssegmentet. Det är troligt att den nya enheten kommer att ha anledning att utestänga alla konkurrenter i efterföljande led på marknaden för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel, antingen genom att höja gaspriserna eller genom att minska de kvantiteter som levereras, beroende på vilket som är mest lönsamt.

- (34) Konkurrenterna kommer att kunna marginaliseras och den nya enheten kommer att kunna öka sin marknadsandel på marknaden i efterföljande led för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel. Detta kommer också sannolikt att innebära att nykomlingar avskräcks från att försöka ta sig in på marknaden, eftersom de inte kommer att kunna sluta några leveransavtal med den nya enheten som kan tävla med de villkor som E.ON beviljar sina kunder. Kommissionen anser därför att koncentrationen påtagligt kommer att hämma konkurrensen på marknaden för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel.

— Den nya enheten kommer att ha både möjlighet och incitament att utestänga sina konkurrenter (regionala distributionsföretag och återförsäljare) på marknaden för leverans av gas till hushåll

- (35) E.ON har för närvarande en marknadsandel på cirka [15–25 %] av marknaden för leverans av gas till hushåll i Ungern. I likhet med vad som gäller för marknaden för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel, kommer den nya enheten att ha både möjlighet och incitament att utestänga konkurrenter i efterföljande led på marknaden för leverans av gas till hushåll, vilket innebär att konkurrensen hämmas påtagligt.
- (36) Eftersom privatkunderna kommer att kunna fritt välja sin gasleverantör från och med juli 2007, dvs. så snart som 18 månader efter det att detta beslut fattas, anser kommissionen att man kommer att börja märka de viktigaste konkurrensbegränsande effekterna till följd av koncentrationen från och med denna tidpunkt.
- (37) Utöver dessa framtida konkurrensbegränsande effekter kommer koncentrationen sannolikt också att få omedelbara effekter som i) att konkurrensen på närliggande marknader för leverans av gas till mindre kunder inom industri och handel försvagas (de konkurrerande företagen på dessa marknader är potentiella nykomlingar på marknaden för leverans till hushåll), och ii) att potentiella nykomlingar avskräcks från att försöka ta sig in på marknaden (ett marknadsinträde måste förberedas i mycket god tid).

— Den nya enheten kommer att ha en dominerande ställning på marknaden för leverans av gas till stora industrikunder

- (38) MOL WMT och de regionala distributionsföretagen har tidigare bara konkurrerat indirekt på marknaden för leverans av gas till stora industrikunder, då MOL WMT, på det reglerade marknadssegmentet, bara kunnat leverera till kunder som varit direktkopplade till överföringsnätet. Dessutom måste de regionala distributionsföretagen köpa sin gas från MOL WMT. Än så länge har endast ett fåtal kunder kunnat få bättre erbjudanden på det fria marknadssegmentet, bland annat från återförsäljare som EMFESZ, då priserna har varit relativt låga på det reglerade marknadssegmentet.
- (39) Från och med juli 2007 kommer hybridmodellen och de reglerade priserna att avvecklas för stora industrikunder. Även om MOL WMT, i egenskap av gasåterförsäljare, skulle kunna skaffa sig stora industrikunder som är kopplade till distributionsnät, innebär koncentrationen att MOL WMT:s och E.ON:s kundregister över stora kunder förs samman i den nya enheten (för E.ON:s del rör det sig om de regionala distributionsföretag som E.ON kontrollerar, dvs. KÖGÁZ och DDGÁZ, samt om FŐGÁZ, som är ett företag om vilket E.ON har sekretessbelagd information). Detta gör att den nya enheten omedelbart får ett mycket brett kundunderlag (de sammanlagda marknadsandelarna uppgår till [40–50 %]), vilket skall jämföras med de marknadsandelar som den nuvarande konkurrenten EMFESZ har och de potentiella nykomlingarnas eventuella marknadsandelar.
- (40) Kommissionen anser därför att koncentrationen påtagligt kommer att hämma konkurrensen på marknaden för leverans av gas till stora industrikunder i och med att det skapas en dominerande ställning.

Lagring av gas

- (41) MOL:s lagringsföretag är ensamt i Ungern om att kunna erbjuda gaslagringstjänster. Alla gasleverantörer behöver ha tillgång till lagringskapacitet för att kunna vara verk-samma på grossist- och detaljistmarknaderna, huvudsakligen för att kunna hantera de säsongsbetingade fluktuationerna i efterfrågan. Kommissionen anser att den nya enheten till följd av koncentrationen kommer att ha både möjlighet och incitament att fortsätta att utestänga och diskriminera sina konkurrenter genom att inte bevilja dem tillgång till lagringskapacitet, till och med i en situation med fullt reglerade priser för lagringskapacitet (vilket är vad som föreskrivs i den ungerska energimyndighetens beslut om att godkänna transaktionen).
- (42) Den nya enheten kan också komma att kontrollera utvecklingen av lagringskapacitet i Ungern med tanke på i) att MOL:s lagringsföretag har köpoption på uttömnda fält som ägs av MOL:s utvinnings- och produktionsföretag, och ii) att MOL har anledning att i första hand sälja uttömnda fält till lagringsföretaget eftersom MOL äger 25 % av det företaget.

Överföring av gas

- (43) MOL:s överföringsföretag äger och driver högtrycksledningsnätet i Ungern. Det faktum att MOL behåller 25 % + 1 av andelarna i MOL WMT ger MOL:s lagringsföretag anledning att stärka sin strategi för att göra det svårare för E.ON:s konkurrenter i efterföljande led att få tillgång till gasleveranser och tillträde till gasnätverket.

ELMARKNADERNA

- (44) Kommissionens marknadsundersökning har också visat på att det kan uppstå konkurrensproblem för de olika elmarknaderna till följd av att MOL WMT:s verksamhet i föregående led på marknaden för leverans av gas till stora kraftverk integreras vertikalt med E.ON:s verksamhet i efterföljande led på marknaden för elproduktion och grossist- och detaljstförsäljning av el.
- (45) MOL är inte verksamt på elmarknaderna, medan E.ON har gjort avsevärda investeringar i elsektorn i Ungern sedan 1995. Koncernen är för närvarande verksam inom elproduktionen och äger ett småskaligt gaseldat kraftverk i Debrecen (95 MW) och inom grossist- och detaljstförsäljning genom att koncernen äger tre av de sex regionala distributionsföretagen och elbolaget E.ON EK. Dessutom kontrollerar E.ON ett antal olika företag inom detaljstförsäljningen av el till grannländerna.
- (46) MOL WMT har redan innan transaktionen genomförs en dominerande ställning på marknaden för leveransen av gas till stora kraftverk. Transaktionen innebär en fundamental förändring av situationen såtillvida att den nya enheten, efter det att transaktionen har genomförts, kommer att ha både möjlighet och incitament att utnyttja det faktum att den kontrollerar gasresurserna i Ungern för att utestänga sina faktiska och potentiella konkurrenter i efterföljande led på marknaderna för grossistförsäljning av el till återförsäljare, detaljstförsäljning av el till medelstora och stora kunder inom industri och handel, detaljstförsäljning av el till mindre kunder inom industri och handel och detaljstförsäljning av el till hushåll.

Elproduktion/grossistförsäljning

- (47) Den samlade elproduktionen i Ungern uppgick 2005 till 8 000 MW, vilket skall ställas i relation till landets toppbelastning på 6 350 MW (2004). Elproduktionen i Ungern kommer dels från kärnkraftsverk (1 800 MW installerad kapacitet) och dels från stenkol, brunkol och gaskraftverk (5 700 MW installerad kapacitet). Närmare 40 % av den el som förbrukas i Ungern produceras vid

kärnkraftverket Paks och resterande 60 % kommer huvudsakligen från kraftverk som använder kolväten som stenkol, brunkol och gas eller importeras. Den största delen av den el som produceras av de stora kraftverken omfattas av långfristiga eluppköpsavtal med MVM, Ungerns dominerande allmännyttiga elbolag. Marknadsundersökningen har visat att eluppköpsavtalen sammanlagt omfattade 4 000–5 000 MW under 2005.

- (48) Det beräknas att det fram till 2020 kommer att krävas investeringar i ny produktionskapacitet (5 000 MW eller 60 % av den nuvarande installerade kapaciteten) för att ersätta gamla kraftverk (3 500 MW) och för att möta den stigande efterfrågan. Elproduktionskapaciteten i Ungern bör därför öka från 8 000 MW till cirka 10 500 MW.
- (49) Den marknadsundersökning som kommissionen gjort avseende befintliga projekt för konstruktion av kraftverk i Ungern visar att de nya kraftverken huvudsakligen kommer att drivas med gas. Den ungerska tillsynsmyndigheten på energiområdet bedömer att de gasdrivna kraftverken kommer att kunna stå för cirka 60 % av den nya produktionskapaciteten.
- (50) Den el som importeras till Ungern importeras främst av återförsäljare för transitering eller för leverans till medelstora och större kunder. Under 2003 stod MVM, det allmännyttiga elbolaget, för [30–40 %] av elimporten. E.ON var den näst största elimportören och stod för [10–20 %] av importen. Enligt en undersökning från 2005 som gjorts av MAVIR, ett ungerskt elöverföringsföretag, kommer importen av el till Ungern att minska under de kommande tio åren, samtidigt som den samlade efterfrågan i landet kommer att öka. Elimportens del av den samlade efterfrågan på el kommer således att minska och den inhemska produktionen kommer att öka.
- (51) MOL WMT har redan innan transaktionen genomförs en dominerande ställning på marknaden för leverans av gas till stora kraftverk. När transaktionen har genomförts kommer den nya enheten att ha möjlighet att fastställa på vilka villkor konkurrenterna får köpa gas för att driva sina kraftverk (genom priserna, regler för val av kunder, köptvång, leveransavbrott, etc.) och att diskriminera konkurrerande producenter på olika sätt.

- (52) Kommissionens undersökning visar att det är troligt att E.ON omedelbart efter det att transaktionen har genomförts kommer att använda sig av två strategier för att stärka sin ställning, både när det gäller elproduktion/grossistförsäljning och detaljstförsäljning av el i Ungern.

- (53) Beträffande nya kraftverk är det troligt att E.ON kommer att höja priserna på den gas som konkurrenterna behöver för sina gasdrivna kraftverk för att förhindra att konkurrenterna bygger nya gasdrivna gasverk och för att gynna de egna projekten för konstruktion av nya kraftverk. En sådan strategi skulle lämpa sig för E.ON då företaget har stort intresse av att kraftigt utöka sin produktionskapacitet i Ungern. E.ON kan också komma att bedriva diskriminerande verksamhet mot de nya gasdrivna kraftverk som inte säljer vidare till E.ON:s samarbetspartners i efterföljande led på marknaden för detaljistsförsäljning av el. En sådan strategi skulle vara ekonomiskt hållbar för E.ON då företaget på så sätt skulle få en viss kontroll över marknaden för elproduktion och grossistsförsäljning och dessutom få ytterligare konkurrensfördelar på marknaden för detaljistsförsäljning av el.
- (54) När det gäller befintliga kraftverk är det troligt att den nya enheten kommer att genomföra samma typ av utestängningsstrategi för att minska kraftverkens konkurrensförmåga på det fria marknadssegmentet för elproduktion och grossistsförsäljning och även manövrera ut dessa från marknaden. Ett flertal marknadsaktörer har uttryckt oro över att E.ON kommer att vilja förvärva deras tillgångar.
- (55) I framtiden, när marknaderna avreglerats och det kommer att finnas större produktionskapacitet att tillgå på det fria marknadssegmentet (och E.ON kommer att ha en store andel av elproduktionen) kommer de utestängningsstrategier som beskrivs ovan att vara ännu mer effektiva och därmed ännu mer skadliga. De konkurrerade gasdrivna kraftverken skulle förlora sin konkurrenskraft och möjligheterna att skapa en konkurrenskraftig marknad för grossistsförsäljning av el skulle vara begränsade.
- (56) E.ON:s strategi skulle göra att utvecklingen av ny produktionskapacitet i Ungern hämmas, vilket skall jämföras med en positiv utveckling där ett antal distinkta marknadsaktörer bygger nya kraftverk. En sådan negativ utveckling skulle ta fart så snart transaktionen har genomförts och resultatet skulle bli högre grossistpriser på el. Transaktionen skulle således innebära att konkurrensen hämmas påtagligt på marknaden för elproduktion/grossistsförsäljning av el till återförsäljare.
- (58) E.ON strategi på marknaden för elproduktion/grossistsförsäljning skulle innebära att konkurrensen hämmas påtagligt på alla marknader för detaljistsförsäljning av el. Resultatet av detta skulle för det första vara att ny produktionskapacitet inte blir konkurrenskraftig och att grossistpriserna går upp. För det andra skulle den nya enhetens strategi sannolikt begränsa konkurrerande elåterförsäljares möjligheter att köpa el till konkurrenskraftiga priser, vilket skulle stärka E.ON:s redan starka position på marknaden för detaljistsförsäljning av el. Slutligen har kommissionens undersökning också visat att företagen i Ungern sannolikt kommer att ha ett utbud där de erbjuder både gas och el och att detta kommer att få stor betydelse. Enligt kommissionen kommer E.ON redan omedelbart efter det att transaktionen har genomförts att ha både motiv och möjlighet att förhindra andra detaljistföretag inom elsektorn att börja erbjuda både el och gas genom att de konkurrenter som skulle vilja erbjuda både gas och el utestängs från gasresurserna, vilket innebär att konkurrensen hämmas påtagligt på marknaderna för detaljistsförsäljning av el till mindre kunder inom industri och handel och detaljistsförsäljning av el till hushållen.

E. ÅTAGANDEN

- (59) E.ON inkom den 20 oktober 2005 med ett antal åtaganden som företaget gjort för att undanröja konkurrensproblemet på gas- och elmarknaderna (åtagandena beskrivs ovan). Den 16 november 2005 gjorde E.ON vissa ändringar av sina åtaganden och de slutgiltiga åtagandena lämnades in den 8 december 2005. Kommissionen anser att de åtaganden som gjorts, och som avsevärt förbättrats till följd av de ändringar som gjordes efter marknadstestet, är tillräckliga för att undanröja de tvivel som uttryckts av tredje part när det gäller att säkra att det finns tillräckligt med gas på den ungerska grossistmarknaden för gas och att priserna och villkoren är sådana att det är möjligt att säkra effektiv konkurrens på de ungerska marknaderna för gas och el i efterföljande led.

ÅTSKILLNAD

- (60) Enligt de åtaganden som gjorts kommer MOL att sälja sina återstående andelar på 25 % + en andel i MOL:s lagringsföretag och MOL WMT inom sex månader efter det att transaktionen genomförs. MOL kommer inte heller, varken direkt eller indirekt, att förvärva minoritetsandelar i MOL WMT eller MOL:s lagringsföretag under en tioårsperiod, så länge som E.ON innehar andelsmajoriteten i de företagen.

Detaljistsförsäljning av el

- (57) Det är tydligt att E.ON är den ledande aktören inom detaljistsförsäljning av el i Ungern. Det är den enda koncernen som har en stark ställning på både det reglerade marknadssegmentet (E.ON driver tre av de sex regionala distributionsföretagen) och det fria marknadssegmentet (E.ON EK är en av de tre största elåterförsäljarna i landet). E.ON:s marknadsandel ligger på cirka [40–50 %].
- (61) Genom att MOL säljer sina andelar på 25 % + en andel i MOL:s lagringsföretag och MOL WMT i enlighet med åtagandena undanröjs de konkurrensproblem som uppstod på grund av de strukturella kopplingarna mellan MOL och E.ON. Marknadstestet visar på ett stort behov av att bryta de strukturella kopplingarna mellan parterna.

(62) Enligt åtagandena kommer MOL inte att använda säljoptionen avseende 25 % plus en andel i MOL:s överföringsföretag. MOL kommer dessutom inte heller under en tioårsperiod så länge som E.ON innehar andelsmajoriteten i MOL WMT och MOL:s lagringsföretag, att sälja andelar i överföringsföretaget till E.ON som skulle innebära att E.ON får ensam eller delad kontroll över MOL:s överföringsföretag.

(63) Härigenom kan den behöriga myndigheten kontrollera om det finns eventuella strukturella kopplingar mellan den nya enheten och MOL:s överföringsföretag (särskilt ifall säljoptionen används) och göra en bedömning utifrån de rådande marknadsvillkoren.

ÖVERLÅTELSE AV GASKAPACITET OCH ÖVERLÅTELSE AV AVTAL

(64) E.ON förbinder sig att genomföra ett program för överlåtelse av gaskapacitet i Ungern i form av Internetauktioner mellan företag. Åtta auktioner avseende vardera en miljard kubikmeter kommer att genomföras under 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 och 2013 och programmet kommer att pågå fram till juli 2015. Den ungerska energimyndigheten och tillsynsmyndigheten på energiområdet kommer att övervaka auktionerna och genomförandet av programmet för överlåtelse av gaskapacitet.

(65) E.ON förbinder sig också att till en tredje part överlåta halva avtalet om leverans av inhemsk gas mellan MOL WMT och MOL:s lagringsföretag (nedan kallat leveransavtalet) inom sex månader efter det att transaktionen har genomförts. Så snart överlåtelsen av avtalet träder i kraft övertar den tredje parten MOL WMT:s rättigheter och skyldigheter enligt den del av leveransavtalet som övertas. Överlåtelsen kommer att träda ikraft i början av gasåret 2007 (juli 2007) och kommer att gälla under leveransavtalets giltighetstid, dvs. fram till juli 2015. Den del av leveransavtalet som skall överlåtas omfattar mellan 7,6 och 10 miljarder kubikmeter gas, och de kvantiteter som skall överlåtas under det första året uppgår till 1,2 miljarder kubikmeter.

(66) Kommissionen har, för att kontrollera om åtagandena om överlåtelse av gaskapacitet och av avtalet är tillräckliga för att undanröja de konkurrensproblem som identifierats under förfarandets gång, sett över liknande program i andra EU-länder och utfört ett marknadstest med ungerska gas- och elaktörer.

(67) Kommissionen konstaterar att det program för överlåtelse av gas och den överlåtelse av avtalet som parterna förbundit sig att genomföra, tillsammans med de ändringar och förbättringar som föreslagits av de tredje parter som

deltagit i marknadstestet, är tillräckliga för att undanröja alla konkurrensproblem angående den aktuella transaktionen. Särskilt det faktum att programmet för överlåtelse av gas kombineras med avtalsöverlåtelsen säkrar att alla marknadsaktörer (oavsett om de är köpare eller återförsäljare) kommer att kunna tillgodose sina behov av gas på en marknad där det råder konkurrens och det inte förekommer diskriminering, och detta oberoende av den samslagna enheten.

(68) Kommissionen anser att de kvantiteter som skall överlåtas är tillräckliga för att säkra att det finns tillräckligt med gas på den ungerska grossistmarknaden för att säkra effektiv och hållbar konkurrens gas- och elmarknaderna i efterföljande led. De sammanlagda kvantiteter gas kommer att överlåtas genom de båda åtgärderna är förhållandevis stora i jämförelse med andra överlåtelseprogram (2 miljarder kubikmeter per år, dvs. 14 % av den samlade förbrukningen i Ungern).

(69) Programmet för överlåtelse av gas och avtalsöverlåtelsen kommer att pågå fram till juli 2015 och därmed säkras det att det finns tillräckliga kvantiteter på marknaden så pass länge att marknadsstrukturen och marknadsvillkoren hinner förändras. Dessutom kommer den prismekanism som planeras för båda typerna av överlåtelse att göra att de som lägger det bud som antas kan köpa gas på samma villkor som den nya enheten och till och med på bättre villkor inom programmet för överlåtelse av gas. Kommissionen anser att prismekanismen även kommer att gynna tredje parter och att den kommer att fungera som ett incitament för dessa att delta i auktionerna för överlåtelse av gas.

(70) Beträffande programmet för överlåtelse av gas anser kommissionen att programmet har utformats på ett sådant sätt, både när det gäller de viktigaste aspekterna som kvantiteter, varaktighet, prismekanismen, och mer tekniska aspekter som partiernas storlek, avtalens giltighetstid, regler om flexibilitet, att det överensstämmer med de viktigaste kriterierna för ett väl fungerande program för gasöverlåtelse. Föreskrifter för det praktiska genomförandet av auktionerna och avtalen kommer att utformas i samarbete med den ungerska energimyndigheten och översändas till kommissionen för godkännande.

(71) Beträffande avtalsöverlåtelsen anser kommissionen att den tredje part som kommer att ta över en del av avtalet kommer att utgöra en stor och långsiktigt konkurrenskraftig motvikt till den nya enheten på de ungerska gasmarknaderna. Den tredje parten kommer att få tillgång till tillräckliga långsiktiga gasresurser för att kunna skapa sig en position på de ungerska gasmarknaderna och för att säkra gastillgången på marknaderna.

TILLGÅNG TILL LAGRINGSKAPACITET

- (72) E.ON förbinder sig att tillhandahålla lagringskapacitet till reglerade priser och villkor till de gaskunder och återförsäljare som köper gas direkt via programmet för gasöverlåtelse eller via avtalsöverlåtelsen. E.ON förbinder sig särskilt att tillhandahålla tillräcklig lagringskapacitet till slutanvändare och återförsäljare, även om dessa är nya kunder och köper gas för första gången eller om dessas efterfrågan på gas ökar (enligt de nuvarande reglerna ges nya kunder endast lagringskapacitet upp till den befintliga förbrukningsnivån).
- (73) Kommissionen anser att åtagandet är tillräckligt för att säkra att kunder och återförsäljare ges faktisk tillgång utan diskriminering till tillräcklig lagringskapacitet så att de kan planera enligt sina egna och kundernas behov.

Åtagandet avseende lagringskapacitet kommer också att bidra till att göra gas- och avtalsöverlåtelsen attraktivare för tredje part.

F. SLUTSATS

- (74) På grundval av de skäl som anges ovan, antingen varje skäl för sig eller alla skälen sammantagna, har kommissionen dragit slutsatsen att de åtaganden som gjorts av E.ON är tillräckliga för att undanröja de konkurrensproblem som den aktuella transaktionen gett upphov till.
- (75) I sitt beslut förklarar kommissionen därför den anmälda transaktionen förenlig med den gemensamma marknaden och EES-avtalets funktion i enlighet med artikel 8.2 i koncentrationsförordningen.